

Zittingsdocument

A9-0131/2021

20.4.2021

VERSLAG

over de Commissieverslagen 2019-2020 over Montenegro
(2019/2173(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Tonino Picula

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	20
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	21

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de Commissieverslagen 2019-2020 over Montenegro (2019/2173(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds, die op 1 mei 2010 van kracht is geworden¹,
- gezien het verzoek van Montenegro om toetreding tot de Europese Unie van 15 december 2008,
- gezien het advies van de Commissie van 9 november 2010 over het verzoek van Montenegro om toetreding tot de Europese Unie (COM(2010)0670), het besluit van de Europese Raad van 16-17 december 2010 om Montenegro de status van kandidaat-lidstaat te verlenen en het besluit van de Europese Raad van 29 juni 2012 om EU-toetredingsonderhandelingen met Montenegro te openen,
- gezien de toetreding van Montenegro tot de NAVO op 5 juni 2017,
- gezien de conclusies van het voorzitterschap van de bijeenkomst van de Europese Raad in Thessaloniki op 19-20 juni 2003,
- gezien de verklaring van Sofia van de top EU-Westelijke Balkan van 17 mei 2018 en de daaraan gehechte prioriteitenagenda van Sofia,
- gezien het proces van Berlijn dat is gestart op 28 augustus 2014,
- gezien zijn resolutie van 29 november 2018 over het voortgangsverslag van de Commissie over Montenegro 2018²,
- gezien de verklaring en de aanbevelingen van de achttiende bijeenkomst van het Parlementair Stabilisatie- en Associatiecomité (SAPC) EU-Montenegro, die op 25 en 26 februari 2020 werd gehouden in Podgorica,
- gezien de mededeling van de Commissie van 5 februari 2020 getiteld “Bevordering van het toetredingsproces – Een geloofwaardig EU-perspectief voor de Westelijke Balkan” (COM(2020)0057),
- gezien de mededeling van de Commissie van 29 mei 2019 over het EU-uitbreidingsbeleid 2019 (COM(2019)0260) en het bijbehorend werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Montenegro 2019 Report” (SWD(2019)0217),
- gezien de mededeling van de Commissie van 6 oktober 2020 over het EU-

¹ PB L 108 van 29.4.2010, blz. 1.

² PB C 363 van 28.10.2020, blz. 127.

- uitbreidingsbeleid 2020 (COM(2020)0660) en het bijbehorend werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Montenegro 2020 Report” (SWD(2020)0353),
- gezien de mededeling van de Commissie van 6 oktober 2020 getiteld “Een economisch en investeringsplan voor de Westelijke Balkan” (COM(2020)0641),
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 8 april 2020 getiteld “Mededeling over de wereldwijde EU-respons op COVID-19” (JOIN(2020)0011),
 - gezien de beoordeling van de Commissie van 21 april 2020 van het economische hervormingsprogramma van Montenegro voor de periode 2020-2022 (SWD(2020)0066) en de op 19 mei 2020 door de Raad aangenomen gezamenlijke conclusies van de economische en financiële dialoog tussen de EU en de landen van de Westelijke Balkan en Turkije,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 29 april 2020 getiteld “Steun aan de Westelijke Balkan voor de bestrijding van COVID-19 en het herstel na de pandemie” (COM(2020)0315),
 - gezien de vijfde bijeenkomst van de toetredingsconferentie met Montenegro op plaatsvervaardersniveau, gehouden op 30 juni 2020 in Brussel, tijdens dewelke de onderhandelingen over het laatste gescreende hoofdstuk, “Hoofdstuk 8 - Mededingingsbeleid”, werden geopend,
 - gezien zijn eerdere resoluties over het land,
 - gezien de verklaring van 11 december 2020 met eerste bevindingen en conclusies van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de OVSE (ODIHR) over de internationale verkiezingswaarnemingsmissie in verband met de parlementsverkiezingen in Montenegro, die plaatsvonden op 30 augustus 2020,
 - gezien zijn aanbeveling van 19 juni 2020 aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid betreffende de Westelijke Balkan, naar aanleiding van de top in 2020³,
 - gezien de gezamenlijke verklaring van de top van het Europees Parlement en de voorzitters van de parlementen van de landen van de Westelijke Balkan van 28 januari 2020, die werd bijeengeroepen door de voorzitter van het Europees Parlement,
 - gezien de tijdens de top EU-Westelijke Balkan van 6 mei 2020 per videoconferentie aangenomen verklaring van Zagreb,
 - gezien de toppen EU-Westelijke Balkan in het kader van het proces van Berlijn van 5 juli 2019 in Poznań en van 10 november 2020 in Sofia,
 - gezien het tweede monitoringverslag over Montenegro (vijfde monitoringscyclus) van

³ Aangenomen teksten, P9_TA(2020)0168.

de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid (ECRI) dat in september 2017 werd gepubliceerd en gezien de conclusies over de uitvoering door Montenegro van de in 2017 gedane aanbevelingen, gepubliceerd in juni 2020,

- gezien de verklaring van de partnerlanden van de Westelijke Balkan over de integratie van de Roma in het EU-uitbreidingsproces van 5 juli 2019 en de strategie voor de sociale inclusie van de Roma en de Egyptenaren in Montenegro 2016-2020,
 - gezien artikel 54 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0131/2021),
- A. overwegende dat elk uitbreidingsland afzonderlijk wordt beoordeeld op zijn eigen verdiensten en dat de snelheid en kwaliteit van de hervormingen het tijdspad voor de toetreding bepalen;
 - B. overwegende dat krachtens artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie elke Europese staat kan verzoeken lid te worden van de Unie, op voorwaarde dat het land alle criteria van Kopenhagen in acht neemt, met inbegrip van de eerbiediging en de bescherming van minderheden;
 - C. overwegende dat de democratie en de rechtsstaat fundamentele waarden zijn waarop de EU is gegrondvest en de kern vormen van zowel het uitbreidings- als het stabilisatie- en associatieproces; overwegende dat de resterende uitdagingen op deze gebieden door middel van hervormingen moeten worden aangepakt;
 - D. overwegende dat Montenegro momenteel het verst staat in de onderhandelingsprocedure: het heeft alle 33 gescreende hoofdstukken van het acquis van de EU geopend en drie hoofdstukken voorlopig afgesloten;
 - E. overwegende dat Montenegro goede resultaten boekt bij de uitvoering van de verplichtingen uit hoofde van de stabilisatie- en associatieovereenkomst;
 - F. overwegende dat de parlementsverkiezingen van 30 augustus 2020 ertoe hebben geleid dat de machtsoverdracht in het land voor de eerste keer sinds de invoering van het meerpartijenstelsel op democratische wijze verlopen is; overwegende dat de machtsoverdracht ordentelijk is verlopen;
 - G. overwegende dat het feit dat de regering de verkiezingsuitslag en de machtsoverdracht heeft erkend, duidt op de democratische volwassenheid en de vooruitgang die in Montenegro is geboekt;
 - H. overwegende dat de Europese Unie de grootste handelspartner van Montenegro is, en goed is voor 37 % van de totale uitvoer en 47 % van de totale invoer van goederen, met een handelsvolume van 1,38 miljard EUR in 2019;
 - I. overwegende dat de EU de grootste verstrekker van financiële bijstand aan Montenegro is, en overwegende dat Montenegro in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) pretoetredingssteun ontvangt, in de periode 2007-2020 in totaal 504,9 miljoen EUR;

- J. overwegende dat de EU 38 miljoen EUR heeft gemobiliseerd voor onmiddellijke steun aan de Westelijke Balkan voor de aanpak van de door COVID-19 veroorzaakte gezondheidscrisis;
- K. overwegende dat de EU heeft ingestemd met de hertoewijzing van 374 miljoen EUR uit het IPA om de sociaaleconomische gevolgen van de COVID-19-pandemie op de Westelijke Balkan te verzachten; overwegende dat de Commissie en Montenegro het eens zijn geworden over een bedrag van 53 miljoen EUR;
- L. overwegende dat Montenegro voorts een pakket voor macrofinanciële bijstand ter waarde van 60 miljoen EUR is aangeboden, en overwegende dat sinds 1999 804 miljoen EUR aan leningen van de Europese Investeringsbank is verstrekt;
- M. overwegende dat de Commissie in het kader van het IPA II een pakket van 70 miljoen EUR heeft goedgekeurd om de toegang van de landen van de Westelijke Balkan tot de door de EU-lidstaten aangeschafte COVID-19-vaccins te helpen financieren; overwegende dat Montenegro in oktober 2020 in het kader van het COVAX-initiatief een overeenkomst heeft ondertekend voor de ontvangst van 248 800 doses van deze vaccins;
- N. overwegende dat de Roma en de Egyptenaren bijzonder zwaar te lijden hebben onder de COVID-19-pandemie, aangezien zij nog steeds het slachtoffer zijn van diepgewortelde vooroordelen in zowel de sociale als de beroepsomgeving;

Inspanningen met het oog op uitbreiding

1. is ingenomen met de aanhoudende inspanningen die Montenegro levert voor het EU-integratieproces en de algemene vooruitgang daarvan;
2. onderstreept het belang van een snelle invoering van de herziene uitbreidingsmethode met de indeling van de onderhandelingshoofdstukken volgens thematische clusters en de geleidelijke invoering van afzonderlijke EU-beleidsonderdelen en -programma's, om het onderhandelingsproces in zijn geheel te versnellen en duidelijke en concrete prikkels te bieden die rechtstreeks ten goede komen aan de Montenegrijnse burgers;
3. is ingenomen met de opening van de onderhandelingen over hoofdstuk 8 (Mededingingsbeleid) en met het besluit van Montenegro om de beginselen van de herziene uitbreidingsmethode te aanvaarden; dringt er in het bijzonder op aan dat de tussentijdse ijkpunten voor hoofdstukken 23 en 24 worden gehaald, omdat deze de volgende mijlpalen zullen zijn, en pleit er nadrukkelijk voor toetredingshoofdstukken af te sluiten naarmate Montenegro de vereiste ijkpunten haalt en hervormingen uitvoert; herinnert eraan dat drie hoofdstukken voorlopig zijn afgesloten sinds de opening van het eerste hoofdstuk in december 2012, en moedigt Montenegro aan om gerichte inspanningen te leveren om de ijkpunten in alle andere hoofdstukken aan te pakken;
4. is ingenomen met het feit dat de verkiezingen van 30 augustus 2020 hebben geleid tot de eerste machtsoverdracht sinds de invoering van het meerpartijstelsel waarbij de democratische normen en de Montenegrijnse grondwet volledig in acht zijn genomen, en met het feit dat het OVSE/ODIHR heeft vastgesteld dat de verkiezingen op efficiënte, competitieve en transparante wijze zijn verlopen; vindt het positief dat de

verkiezingsuitslag niet is betwist en dat alle gekozen parlementsleden hun taken daadwerkelijk hebben hervat; is bezorgd over de meldingen van externe beïnvloeding van het verkiezingsproces;

5. is ingenomen met het feit dat de nieuwe Montenegrijnse regering op haar eerste werkdag een gedachtewisseling heeft gehouden met leden van het Europees Parlement en EU-ambtenaren, en met de uitdrukkelijke inzet van de nieuwe regering om verdere integratie in de EU na te streven, de nodige normen na te leven om het land vooruitgang te laten boeken op zijn EU-traject, en de trans-Atlantische alliantie te versterken;
6. benadrukt dat het van essentieel belang is de eerdere verwezenlijkingen van het hervormingsproces niet terug te draaien, en moedigt de nieuwe regering aan gebruik te maken van haar mandaat om de hervormingen en onderhandelingen in verband met de EU-toetreding te intensiveren; merkt op dat een open en constructieve dialoog tussen alle politieke en sociale belanghebbenden en afspraken over belangrijke kwesties met betrekking tot de algemene vooruitgang van het land nodig zijn indien Montenegro vooruitgang wil boeken op het EU-traject;
7. benadrukt de noodzaak van een coöperatief en constructief evenwicht tussen de president, de nieuwe regering en het nieuwe parlement (Skupština) zodat Montenegro sneller vorderingen kan boeken op zijn EU-traject en de verdere democratische vooruitgang van het land kan worden versterkt; verzoekt alle partijen de democratische en grondwettelijke beginselen in acht te nemen;
8. is ingenomen met de recente opiniepeilingen, waaruit blijkt dat een toenemend deel van de Montenegrijnse burgers (76,6 %) voorstander is van het EU-lidmaatschap van Montenegro, wat een duidelijke boodschap is aan de nieuwe regering dat het volk hervormingen wilt op basis van de Europese waarden; merkt op dat Montenegro met dat percentage tot de landen in de regio behoort waar de publieke steun voor de EU het grootst is; is in dat verband ingenomen met het feit dat de Commissie in 2020 een nieuwe impuls heeft gegeven aan de uitbreiding, met een nieuwe strategie voor de Westelijke Balkan en het economisch en investeringsplan;
9. prijst de vooruitgang die Montenegro heeft geboekt op verschillende gebieden van de toetredingsonderhandelingen, zoals de internationale politiesamenwerking en de strijd tegen georganiseerde misdaad (met inbegrip van mensenhandel en drugssmokkel); verzoekt de autoriteiten de politieke en economische hervormingen te versnellen, met name op het gebied van de rechtsstaat en de grondrechten, de rechterlijke macht, de vrijheid van de media en de strijd tegen corruptie, omdat op deze gebieden nog veel vooruitgang moet worden geboekt;
10. roept op tot een actieve deelname en een gepaste betrokkenheid van de landen op de Westelijke Balkan, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld en jongeren, bij de conferentie over de toekomst van Europa, en vraagt dat hun bijdrage in aanmerking wordt genomen, aangezien zij zich ervoor inzetten om in de toekomst EU-lidstaten te worden;
11. roept op tot het creëren van nieuwe kansen voor een politieke en beleidsdialoog op hoog niveau met de landen in de Westelijke Balkan door middel van regelmatige topbijeenkomsten tussen de EU en de landen uit de regio, alsmede door intensievere

ministeriële en parlementaire contacten, teneinde de politieke geloofwaardigheid van het uitbreidingsproces te versterken en te zorgen voor meer sturing en betrokkenheid op hoog niveau, zoals vereist door de herziene methodologie voor uitbreiding;

- herinnert eraan dat het in het belang van de regering is om voor een adequate vertegenwoordiging in het buitenland te zorgen; verwijst in dat verband naar de aanstaande benoeming van het hoofd van de Montenegrijnse missie bij de EU;

Democratie en rechtsstaat

- neemt nota van de bevindingen en conclusies van de internationale waarnemers van het OVSE/ODIHR, en roept de autoriteiten op hun aanbevelingen volledig en tijdig voor de volgende nationale verkiezingen op te volgen; is erover verheugd dat de regering een besluit heeft aangenomen tot oprichting van de Raad voor toezicht op het kiezersregister; merkt op dat de *Skupština* in december 2020 een besluit heeft aangenomen tot oprichting van de commissie inzake een alomvattende herziening van het kiesrecht, en verwacht dat deze commissie onverwijld van start gaat;
- moedigt Montenegro aan de gemeenteraadsverkiezingen in het hele land gelijktijdig te houden, om de democratie stabiel te maken, eindeloze campagnes te vermijden en het politiek klimaat minder gespannen te maken; is teleurgesteld dat, ondanks een overeenkomst tussen de partijen om de gemeenteraadsverkiezingen op dezelfde dag te houden, het rechtskader die kwestie nog steeds onvoldoende regelt; herinnert eraan dat een tweederdemeerderheid nodig is om de wet inzake de verkiezing van raadsleden en parlementsleden te wijzigen, waarvoor brede consensus van de partijen in het parlement vereist is;
- roept alle politieke krachten in de onlangs verkozen *Skupština* (het Montenegrijnse parlement) op een constructieve, zinvolle en inclusieve dialoog in het parlement aan te gaan, aangezien dit de sleutel is tot een succesvolle parlementaire democratie; is verheugd over het besluit van de oppositie om de werkzaamheden van de *Skupština* niet te boycotten, en herhaalt dat een functionerende parlementaire democratie stoelt op de deelname van zowel de regering als de oppositie aan het parlementaire besluitvormingsproces; benadrukt dat een brede consensus van zowel de regerende meerderheid als de oppositie van fundamenteel belang is om vooruitgang te boeken op het traject naar toetreding tot de EU en met hervormingen; roept op tot maatregelen ter verbetering van de dialoog en het vertrouwen in het gehele politieke spectrum;
- is verheugd over de recente benoemingen in de Delegatie van Montenegro in het SAPC EU-Montenegro en de voltooiing van de Delegatie van Montenegro in het SAPC; dringt erop aan dat het SAPC zijn activiteiten zo snel mogelijk hervat;
- is ingenomen met de stappen ter verbetering van de toezichhoudende rol van de *Skupština* en van de transparantie en openheid jegens de burgers en het maatschappelijk middenveld; roept de nieuw verkozen *Skupština* op om een inclusieve politieke dialoog in het parlement tot stand te brengen en het maatschappelijk middenveld een sterkere rol toe te kennen;
- herhaalt dat vaart moet worden gezet achter de uitvoering van de actieplannen voor de hoofdstukken 23 en 24 en andere strategische documenten met betrekking tot de

rechtsstaat en de grondrechten, met name door een effectieve dialoog tussen de partijen op te zetten zodat de vereiste gekwalificeerde meerderheid voor de benoeming van belangrijke rechterlijke en vervolgende ambten gewaarborgd is, en door het publiek en deskundigen te raadplegen over wijzigingen van belangrijke wetten; is bezorgd over het feit dat de werkgroep inzake hoofdstuk 24 het afgelopen jaar niet is bijeengekomen;

19. is bezorgd over de recente ontwikkelingen met betrekking tot de speciale openbare aanklager voor georganiseerde misdaad en corruptie alsmede over de geplande wijzigingen in de samenstelling van de raad van openbaar aanklagers; verzoekt de Montenegrijnse regering bepaalde cruciale wetgevingsteksten te wijzigen, en onder meer de voorgestelde wijzigingen met betrekking tot de wet inzake het Openbaar Ministerie en de wet inzake het kabinet van de speciale openbaar aanklager door te voeren, in overeenstemming met de democratische en de gebruikelijke Europese praktijk; vraagt de Montenegrijnse regering eveneens follow-up te verzekeren voor het advies van de Commissie van Venetië in dit verband; benadrukt dat de onafhankelijke werking en de integriteit van het kabinet van de speciale openbaar aanklager van cruciaal belang zijn voor de vooruitgang van Montenegro op het gebied van de rechtsstaat;
20. betreurt de beperkte vooruitgang op het gebied van justitie, en verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten dringend werk te maken van de resterende uitdagingen met betrekking tot de onafhankelijkheid, professionaliteit, efficiëntie en verantwoordingsplicht van de rechterlijke macht door de bestaande wetgeving uit te voeren, overeenkomstig de aanbevelingen van de Groep van staten tegen corruptie (GRECO) en de Commissie van Venetië; wijst erop dat Montenegro verdere vooruitgang moet boeken bij de hervormingen van de rechtsstaat en daarbij onder meer de uitvoering van de justitiële hervorming moet bevorderen en niet mag terugdraaien, overeenkomstig goede democratische normen en praktijken; herhaalt dat Montenegro als gevolg van de reeds doorgevoerde hervormingen beschikt over de organen en mechanismen om de onafhankelijkheid en de verantwoordingsplicht van de rechterlijke macht en het openbaar ministerie te waarborgen; moedigt de autoriteiten aan die mechanismen consequent te gebruiken en voort te bouwen op het verrichte werk om de resultaten en hun staat van dienst op het gebied van de bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad naar een hoger plan te brengen;
21. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de interpretatie van de grondwet door de Raad van Justitie, op grond waarvan de onrechtmatige herbenoeming van voorzitters van rechtbanken voor meer dan twee ambtstermijnen is toegestaan; stelt vast dat de voorzitter van het hooggerechtshof en de voorzitters van de basisrechtbanken in Bar, Kotor en Plav ontslag hebben genomen na de oproep aan rechters met meerdere mandaten om ontslag te nemen, en zij dus de gebruikelijke Europese praktijk en de democratische normen naleven;
22. is erover verheugd dat enige vooruitgang is geboekt in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, met name wat betreft de versterking van de capaciteit en het professionalisme van de politie; moedigt Montenegro aan zijn inspanningen op dat gebied voort te zetten, met name door internationaal actieve criminele netwerken te bestrijden, en daarbij de nadruk te leggen op de strijd tegen het witwassen van geld, mensen-, drugs- en wapenhandel, illegaal gokken en sigarettensmokkel, alsook door na te gaan welke

- banden deze netwerken met lokale politici en politiefunctionarissen onderhouden;
23. onderstreept dat systemische tekortkomingen in het strafrechtstelsel nog steeds bestaan en prioritair moeten worden aangepakt; dringt er bij de autoriteiten op aan concrete maatregelen te nemen om onderhandelde bekentenissen enkel in uitzonderlijke gevallen te gebruiken teneinde de justitiële reactie tegen de georganiseerde misdaad transparanter en geloofwaardiger te maken;
 24. is ernstig bezorgd over de beperkte vooruitgang in de strijd tegen corruptie, en verzoekt de bevoegde instellingen de prestaties van het land op het gebied van de inbeslagname van criminele vermogensbestanddelen, vervolgingen en uiteindelijke veroordelingen aanzienlijk te verbeteren, met name wat betreft spraakmakende zaken, door de kwaliteit en de onafhankelijkheid van het strafrechtelijk onderzoek en de wetshandhaving aanzienlijk te verbeteren;
 25. wijst op bepaalde positieve ontwikkelingen met betrekking tot de werkzaamheden van het Agentschap voor de preventie van corruptie; benadrukt echter dat er nog steeds problemen zijn met betrekking tot de onafhankelijkheid en de prioriteiten van het agentschap en verzoekt het agentschap onafhankelijk op te treden en de Wet inzake de preventie van corruptie consequent toe te passen;
 26. wijst nogmaals op de noodzaak van een krachtige strafrechtelijke respons op corruptie op hoog niveau; herinnert aan de noodzaak van een doeltreffend antwoord op vermeend misbruik van overheidsmiddelen voor politieke partijen, en illegale financiering van politieke partijen;
 27. is ingenomen met de inspanningen om de hervorming van het openbaar bestuur ten uitvoer te leggen en met de reeds bereikte resultaten; is bezorgd over de vaststelling dat partijlidmaatschap nog steeds van grote invloed is op het vinden en houden van een baan in de Montenegrijnse publieke sector en verzoekt de nieuwe regering om overheidsfunctionarissen niet om politieke redenen aan te werven of te ontslaan; verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten zich te blijven inspannen om een efficiënt openbaar bestuur tot stand te brengen en deskundigheid te behouden, met name wat het EU-toetredingsproces betreft, en verwelkomt in dat verband transparante benoemingsprocedures; betreurt dat de agentschappen voor mededinging en corruptiebestrijding nog steeds over een geringe institutionele capaciteit beschikken;
 28. is bezorgd over de in de *Skupština* aangenomen wijzigingen van de wet inzake ambtenaren en overheidspersoneel, waarbij de criteria voor werken in openbaar bestuur zijn verlaagd, omdat hierdoor de vooruitgang kan worden belemmerd bij de hervorming van het openbaar bestuur om mensen aan te nemen op basis van hun verdiensten;
 29. is ingenomen met de beloften van de nieuwe regering om de transparantie op alle gebieden, met inbegrip van de overheidsfinanciën, aanzienlijk te vergroten, en moedigt de regering aan om dringend een verbeterde wet inzake vrije toegang tot informatie te ontwikkelen en aan te nemen;
 30. neemt kennis van de komende volks- en woningtelling in Montenegro, en verzoekt de verantwoordelijke instellingen om deze telling in overeenstemming met de Europese normen en internationale aanbevelingen te doen verlopen; dringt erop aan dit proces

niet te politiseren en roept op tot een onderzoek naar alle beschuldigingen in verband met buitenlandse inmenging in de volkstelling;

31. verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten bijzondere aandacht te besteden aan het witwassen van geld, belastingontduiking en alle andere criminele activiteiten in het kader van het burgerschapsprogramma voor niet-ingezetenen van de EU, waarbij tegelijkertijd overwogen moet worden dit programma geleidelijk stop te zetten;

Eerbiediging van de fundamentele vrijheden en de mensenrechten

32. betreurt de stand van zaken met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid, een gebied waarop de Commissie in vijf opeenvolgende verslagen “geen vooruitgang” heeft geconstateerd, met name wat betreft de werkzaamheden van de publieke omroep RTCG; veroordeelt met klem alle soorten aanvallen op de media en alle gevallen van intimidatie ten aanzien van journalisten, en roept op tot een dringend en doeltreffend onderzoek in dit verband, onder meer naar zaken uit het verleden, teneinde een einde te maken aan de straffeloosheid van misdaden tegen journalisten; betreurt dat sommige gevallen van geweld tegen journalisten nog steeds onopgelost zijn; dringt aan op verdere maatregelen om de onafhankelijkheid van de media en van journalisten te waarborgen; dringt er bij Montenegro op aan voorwaarden te scheppen die bevorderlijk zijn voor de daadwerkelijke uitoefening van de vrijheid van meningsuiting, hetgeen een kernwaarde van de EU is en een cruciaal onderdeel van het toetredingsproces van Montenegro tot de EU vormt;
33. is bezorgd over het sterk gepolariseerde medialandschap, en met name over de toenemende hoeveelheid desinformatie, die ook tot doel heeft de etnische spanningen op te drijven, de verkiezingsprocessen te verstoren, en de steun van de bevolking voor Euro-Atlantische integratie te verminderen; onderstreept dat mediageletterdheid, mediavrijheid en onafhankelijke media essentieel zijn voor de bestrijding van desinformatie; benadrukt dat de coördinatie moet worden verbeterd om regionale desinformatiecampagnes te bestrijden;
34. roept op tot een versterking van de Europese samenwerking met Montenegro om desinformatie en hybride en cyberdreigingen aan te pakken die erop gericht zijn het Europees perspectief van de regio te ondermijnen; is bezorgd over de toenemende kwetsbaarheid van Montenegro, in het bijzonder voor China, als gevolg van de steeds grotere overheidsschuld;
35. verzoekt Montenegro, de EU-lidstaten en de delegatie van de Europese Unie in Montenegro om Montenegrijnse en EU-burgers actiever en doeltreffender te blijven voorlichten over het Europees perspectief en de gecoördineerde inspanningen voor een betere zichtbaarheid van door de EU gefinancierde projecten voort te zetten; dringt er bij de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden op aan de oprichting van een op de Balkan gericht expertisecentrum inzake desinformatie te ondersteunen;
36. verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten concrete stappen te ondernemen om veerkracht en cyberveiligheid op te bouwen, nu het land steeds meer onder druk staat door buitenlandse inmenging met als doel de soevereiniteit en de prowesterse houding van Montenegro te ondermijnen; vraagt de nationale autoriteiten het toezicht op het medialandschap te intensiveren teneinde nepnieuws en andere desinformatieactiviteiten

tegen te gaan, in het bijzonder activiteiten die met het oog op schadelijke buitenlandse inmenging zijn georkestreerd; verzoekt de autoriteiten eveneens de operationele onafhankelijkheid van de Montenegrijnse mediaregulatoren en de openbare omroep te verzekeren, en daarbij een evenwicht te vinden tussen de strijd tegen desinformatie en buitenproportionele beperkingen van de vrijheid van meningsuiting online;

37. veroordeelt met klem verbale en fysieke aanvallen op en intimidatie ten aanzien van nationale minderheden, met name de gebeurtenissen in Pljevlja na de parlementsverkiezingen van augustus 2020 en de recente gebeurtenissen in Berane en Nikšić; dringt er bij de Montenegrijnse autoriteiten op aan al die incidenten grondig te onderzoeken en de daders voor het gerecht te brengen;
38. benadrukt dat de rechten van alle nationale minderheden moeten worden beschermd, met name aangezien sommige minderheden geen vertegenwoordigers meer hebben in de *Skupština*; dringt er bij de Montenegrijnse autoriteiten op aan bijzondere aandacht aan kwesties met betrekking tot de nationale en etnische identiteit van Montegrijnse burgers; roept op tot eerbiediging van de multi-etnische identiteit van het land, met inbegrip van de gebruikte talen, het cultureel erfgoed en de tradities van de lokale gemeenschappen; benadrukt dat nog verdere vooruitgang is vereist met betrekking tot de sociale inclusie van Roma en Egyptenaren op de arbeidsmarkt, in het onderwijs en in het openbare leven in Montenegro, en verzoekt de autoriteiten hun toegang tot persoonlijke documenten te verzekeren, hun juridische status te waarborgen, en doeltreffende maatregelen te nemen tegen haatzaaiende uitlatingen;
39. neemt kennis van de wet inzake de bescherming tegen huiselijk geweld en de wijzigingen die daar momenteel aan worden aangebracht, en dringt bij de Montenegrijnse autoriteiten aan deze wet grondig ten uitvoer te leggen en in voldoende middelen daarvoor te voorzien, aangezien gendergerelateerd geweld, huiselijk geweld, en geweld tegen kinderen punten van ernstige zorg blijven; roept op tot meer waakzaamheid en tot het opzetten van ondersteuningssystemen voor personen die tijdens de COVID-19-pandemie het slachtoffer zijn geworden van huiselijk geweld;
40. dringt er bij de autoriteiten op aan te zorgen voor een grondige uitvoering van de normen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul), en openbare bewustmakingscampagnes te lanceren om het melden van huiselijk geweld aan te moedigen, het aantal goedopgeleide en genderbewuste wetshandhavers en rechters te verhogen om ervoor te zorgen dat huiselijk geweld naar behoren wordt onderzocht en vervolgd, en doeltreffende maatregelen te nemen tegen seksuele intimidatie, waaronder op de werkplek;
41. is bezorgd over de beperkte resultaten van het bestaande beleid en de bestaande projecten ter bevordering van de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, in de beleidsvorming en in de politiek, en ter bestrijding van kwetsbaarheden in sociale en werkgelegenheidsmaatregelen; betreurt in dat verband het teruglopende aantal vrouwelijke parlementsleden, het ontbreken van een genderevenwichtige politieke vertegenwoordiging bij verkiezingen en in de nieuwe *Skupština* en de nieuwe regering; roept op tot de nodige wettelijke en beleidsmaatregelen om de deelname van vrouwen aan de politiek te bevorderen;

42. herinnert eraan dat de Montenegrijnse regering het jaarlijkse actieplan bij de strategie om personen met een handicap te beschermen tegen discriminatie en om gelijkheid te bevorderen heeft goedgekeurd, maar dat de uitvoering ervan het hoofddoel blijft; betreurt dat personen met een handicap nog steeds worden gediscrimineerd en moeilijk toegang hebben tot de rechter; wijst erop dat mensen met een handicap, binnenlandse ontheemden en andere kwetsbare groepen betere toegang tot de gezondheidszorg moeten krijgen;
43. is ingenomen met de vooruitgang op het gebied van de bescherming van de rechten van LGBTI-personen en is verheugd over het feit dat Montenegro het eerste land in de regio is dat een wet inzake partnerschappen tussen personen van hetzelfde geslacht heeft aangenomen; verzoekt de autoriteiten ervoor te zorgen dat alle nodige voorwaarden voor een passende uitvoering van deze wet worden nageleefd; wijst erop dat de situatie van transgenders en non-binaire personen moet worden verbeterd; is verheugd dat de Pride Parade in 2019 op vreedzame wijze is verlopen; verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten om het klimaat van maatschappelijke inclusie en tolerantie te verbeteren en uitgesplitste gegevens met betrekking tot haatzaaiende uitlatingen en misdrijven op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit te verzamelen;
44. roept de Montenegrijnse autoriteiten op tot de voortzetting van een zinvolle dialoog inzake godsdienstvrijheid met de vertegenwoordigers van de verschillende religies, in overeenstemming met het advies van de Commissie van Venetië van 24 juni 2019; verzoekt de buurlanden zich niet te mengen in die kwestie en in andere binnenlandse aangelegenheden van Montenegro;
45. is bezorgd over het feit dat de nieuwe regering via een spoedprocedure, zonder openbaar debat en zonder dialoog met alle religieuze gemeenschappen en zonder het advies van de Commissie van Venetië wijzigingen van de wet inzake de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en de juridische status van religieuze gemeenschappen heeft aangenomen; stelt vast dat de president deze wet heeft ondertekend;

Verzoening, goede nabuurschapsbetrekkingen en internationale samenwerking

46. prijst Montenegro voor zijn inzet ten behoeve van inclusieve regionale samenwerking en voor zijn constructieve rol op de Westelijke Balkan, en is verheugd over de actieve deelname van het land aan talrijke regionale initiatieven; benadrukt dat regionale samenwerking en goede nabuurschapsbetrekkingen van belang zijn voor het EU-perspectief van Montenegro;
47. is verheugd over de ondertekening van het protocol inzake de vaststelling van de grens tussen Bosnië en Herzegovina, Montenegro en de Republiek Servië in mei 2019, en moedigt Montenegro aan om, op een constructieve wijze en zo spoedig mogelijk in het toetredingsproces, hangende bilaterale kwesties met zijn buurlanden te blijven aanpakken, waaronder de onopgeloste grensafbakening met Servië en Kroatië; neemt er kennis van dat de bilaterale betrekkingen met Servië gekenmerkt worden door spanningen en dringt erop aan alle bilaterale geschillen te beslechten via een inclusieve en niet op confrontatie gerichte dialoog, waarbij elke vorm van buitenlandse inmenging in binnenlandse aangelegenheden wordt vermeden;

48. is ingenomen met de totstandbrenging van de gemeenschappelijke regionale markt, die de weg zal vrijmaken voor de volledige toetreding van het land tot de interne markt van de EU; is er stellig van overtuigd dat dergelijke initiatieven een belangrijk instrument kunnen zijn om het potentieel, de aantrekkingskracht en het concurrentievermogen van de regio te vergroten, en met name de regionale economieën kunnen helpen bij hun herstel na de pandemie;
49. is verheugd over de ondertekening van een protocol voor samenwerking bij het zoeken naar vermiste personen tussen de regeringen van Bosnië en Herzegovina en Montenegro, als goed voorbeeld van samenwerking bij het onderzoek naar zaken met betrekking tot vermiste personen; is bezorgd over het gebrek aan vooruitgang bij de afhandeling van in Montenegro begane oorlogsmisdrijven en verzoekt de autoriteiten meer inspanningen te leveren om oorlogsmisdrijven te bestraffen en het lot van vermiste personen te verduidelijken, en het opgerichte documentatie- en informatiecentrum te steunen en verder te ontwikkelen;
50. spreekt nogmaals zijn steun uit voor het initiatief tot oprichting van de Regionale Commissie voor de vaststelling van feiten over alle slachtoffers van oorlogsmisdaden en andere schendingen van de mensenrechten die zijn begaan op het grondgebied van voormalig Joegoslavië (Recom); prijst de regeringen van Montenegro voor hun inzet en de naleving van hun verplichtingen die voortvloeien uit het lidmaatschap van het regionaal bureau voor jongerensamenwerking (RYCO), en benadrukt het belang van het huidige Montenegrijnse roulerende voorzitterschap van die organisatie;
51. vraagt de Montenegrijnse autoriteiten de bepalingen over de statenopvolgingskwesaties met betrekking tot de voormalige Socialistische Federale Republiek Joegoslavië volledig na te leven, in het bijzonder wat militaire middelen betreft;
52. prijst Montenegro omdat het zich volledig richt op het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU en omdat het actief deelneemt aan civiele missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), met name de EU-marineoperatie “Atalanta” in Somalië en de opleidingsmissie van de EU in Mali, alsook aan andere internationale missies, met name de VN-missie voor het referendum in de Westelijke Sahara, de VN-vredesmacht in Cyprus, de door de NAVO geleide Resolute Support-missie in Afghanistan en de NAVO-missie in Kosovo (KFOR);
53. is bezorgd over de benoemingen door de regering bij de veiligheids- en militaire inlichtingendiensten en over het gevaar dat het strategische bondgenootschap van Montenegro met de EU en de NAVO op losse schroeven komt te staan; onderstreept het strategische belang van het NAVO-lidmaatschap van Montenegro, en moedigt de Montenegrijnse autoriteiten aan om op het gebied van de weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging en cyberveiligheid samen te werken met zowel de EU als de NAVO;
54. benadrukt dat de EU en de Verenigde Staten hun partnerschap en coördinatie in de Westelijke Balkan moeten versterken teneinde essentiële hervormingen te versnellen, governance te verbeteren, en verzoening tot stand te brengen;
55. is ingenomen met de vooruitgang en hernieuwde inzet van Montenegro op het gebied van internationale politesamenwerking, en moedigt het land aan inspanningen te

blijven leveren om de irreguliere migratie het hoofd te bieden, door zijn internationale samenwerking op het gebied van grensbewaking en overname verder te ontwikkelen en zijn capaciteit voor de vervolging van migrantensmokkelnetwerken te vergroten;

56. neemt kennis van de inwerkingtreding van de samenwerkingsovereenkomst inzake grensbeheer tussen Montenegro en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex), die Frontex in staat zal stellen Montenegro te helpen bij het grensbeheer, het uitvoeren van gezamenlijke operaties, en het bestrijden van grensoverschrijdende misdaad aan de zeegrenzen van het land, zoals drugs- en wapensmokkel, mensenhandel en terrorisme;
57. dringt er bij de Montenegrijnse autoriteiten op aan de eerbiediging van de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en het internationaal recht centraal te blijven stellen in hun migratie- en grensbeleid; verzoekt het Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex) bij operaties op Montenegrijns grondgebied dezelfde normen in acht te nemen;

De economie en de COVID-19-pandemie

58. is ingenomen met de vooruitgang die Montenegro heeft geboekt bij het vergroten van de stabiliteit van zijn financiële sector en bij het doorvoeren van concrete verbeteringen in de arbeidsmarktsituatie; merkt evenwel op dat het werkloosheidscijfer hoog blijft, met name onder vrouwen, jongeren, Roma en laaggeschoolden; moedigt de autoriteiten aan de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen te verbeteren en werk te maken van kwesties zoals de genderkloof met betrekking tot werkgelegenheid en beloning en betaalbare kinderopvang;
59. spreekt zijn bezorgdheid uit over het feit dat de begrotingswet voor 2021 pas eind 2020 is voorgesteld en roept ertoe op het nationale begrotingsproces transparanter en tijdiger te laten verlopen;
60. is verheugd dat Montenegro de nodige hervormingen heeft doorgevoerd om te voldoen aan de EU-beginselen inzake goed bestuur in belastingzaken en dat het land op 18 februari 2020 door de Raad is geschrapt van de EU-lijst van jurisdicties die niet-coöperatief zijn op belastinggebied;
61. moedigt Montenegro aan intensiever te werken aan een betere afstemming van het onderwijsstelsel op de arbeidsmarkt, om de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden en de braindrain onder jongeren doeltreffender aan te pakken; verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten te streven naar een open en transparant personeelsbeleid in het openbaar bestuur en naar meer overheidsinvesteringen in duurzame maatschappelijke en economische ontwikkeling;
62. neemt met bezorgdheid kennis van de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor de Montenegrijnse economie gelet op het feit dat het bbp in 2020 met 14,3 % is gedaald; verzoekt de regering een verantwoord macro-economisch en fiscaal beleid te voeren, gezien de hoge overheidsschulden; moedigt de autoriteiten aan optimaal gebruik te maken van de EU-steun om de gevolgen van de crisis te verzachten, onder meer door gerichte maatregelen te ontwikkelen en uit te voeren om de gevolgen van de pandemie voor gemarginaliseerde groepen en kwetsbare personen te verzachten; benadrukt het

belang van de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden onder jongeren;

63. verzoekt de Commissie om Montenegro te steunen bij zijn inspanningen om de werkloosheid, die zware klappen kreeg door de COVID-19-pandemie, terug te dringen, met name in de toeristische sector, die goed is voor meer dan 20 % van het bbp van Montenegro, gezien de enorme terugloop in het aantal toeristen;
64. wijst er opnieuw op dat de Europese Unie onmiddellijke financiële en materiële steun voor de Westelijke Balkan heeft uitgetrokken om de gezondheidscrisis ten gevolge van de COVID-19-pandemie aan te pakken en het sociaal-economisch herstel van de regio te bespoedigen; herinnert eraan dat aan Montenegro 53 miljoen EUR is toegekend om dringende medische uitrusting aan te schaffen en om de sectoren te helpen die het zwaarst door de COVID-19-crisis zijn getroffen; herinnert eveneens aan het besluit om tot 60 miljoen EUR toe te kennen om Montenegro te helpen de negatieve sociaal-economische gevolgen van de pandemie te beperken;
65. wijst erop dat de COVID-19-pandemie nadelige gevolgen heeft gehad voor de samenleving in haar geheel, en in het bijzonder voor vrouwen, eenoudergezinnen en kwetsbare groepen, zoals de Roma, de Egyptenaren, LGBTI-personen, mensen met een handicap en andere minderheden, doordat de ongelijkheid is vergroot en de bestaande problemen zijn verergerd; verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten rekening te houden met de behoeften van deze groepen bij de vaststelling en uitvoering van sociaal-economische steunmaatregelen in verband met COVID-19;
66. prijst de rol van het Uniemechanisme voor civiele bescherming, dat broodnodige steun heeft geboden in de vorm van medische en persoonlijke beschermingsmiddelen in de strijd tegen COVID-19 in Montenegro;
67. spreekt zijn bezorgdheid uit over de lopende procedure om directieleden van openbare gezondheidsinstellingen te ontslaan, net op het moment dat Montenegro zwaar wordt getroffen door de COVID-19-pandemie, alsook over de nieuwe lening van 750 miljoen EUR die de regering heeft afgesloten zonder de *Skupština* te raadplegen;
68. verzoekt de Commissie en de Raad hun solidariteit met de landen van de Westelijke Balkan te betonen door hen aan COVID-19-vaccins te helpen en door Montenegro op te nemen in gezamenlijke aanbestedingen van de EU voor vaccins; is ingenomen met de maatregelen van de Commissie en de Raad om Montenegro te helpen om via COVAX COVID-19-vaccins aan te kopen, alsook via andere kanalen, bijvoorbeeld het coördineren van donaties van EU-lidstaten; roept op tot verdere bijstand om ervoor te zorgen dat er zo snel mogelijk voldoende COVID-19-vaccins beschikbaar zijn voor de bevolking van alle landen van de Westelijke Balkan, rekening houdend met de pandemische situatie in elk land; is er stellig van overtuigd dat het vaccinatiebeleid op humanitaire overwegingen moet stoelen en geen geopolitieke belangen van welke aard dan ook mag dienen;
69. moedigt Montenegro aan om optimaal gebruik te maken van het economisch en investeringsplan van de Commissie voor de Westelijke Balkan; erkent het belang van het dit plan voor de ondersteuning van duurzame connectiviteit op het gebied van vervoer en infrastructuur, menselijk kapitaal, concurrentievermogen en inclusieve groei in de regio, en wijst erop dat iedere investering in overeenstemming moet zijn met de

doelen van de Overeenkomst van Parijs en de EU-doelstellingen inzake decarbonisatie;

70. merkt op dat alle investeringsdoelstellingen van IPA III even belangrijk zijn; verzoekt de Commissie in dit verband om een aanzienlijk deel van de middelen in het kader van IPA III te oormerken voor de lopende democratische transitie van Montenegro, met name gezien de aanhoudende problemen met het investeringsklimaat, het absorptievermogen en de milieunormen in Montenegro;

Milieu, energie en vervoer

71. is ingenomen met de vooruitgang die Montenegro heeft geboekt bij de diversificatie van zijn elektriciteitsproductie en de overstap naar hernieuwbare energiebronnen, waarbij het land zijn algemene doelstelling voor 2020 inzake hernieuwbare energie en zijn sectorale doelstellingen inzake elektriciteit en verwarming en koeling heeft overtroffen, alsook met de actieve deelname van het land aan de connectiviteitsagenda voor de Westelijke Balkan; verzoekt Montenegro gestroomlijnde en vereenvoudigde regels in te voeren om de verdere uitrol van hernieuwbare-energieprojecten te vergemakkelijken; benadrukt hoe belangrijk EU-steun is voor de overgang naar schonere en hernieuwbare energie;
72. prijst het besluit van Montenegro om de financiële steun voor kleine waterkrachtcentrales die zich niet aan passende milieunormen houden, stop te zetten; wijst op de trage vooruitgang en de vertraging bij het stilleggen van de thermische centrale van Pljevlja, en verzoekt Montenegro zich onverwijld aan de voorschriften van de richtlijn inzake grote stookinstallaties⁴ te houden;
73. erkent de stappen die Montenegro heeft gezet om een elektronisch systeem voor garanties van oorsprong op te zetten, met het oog op de verenigbaarheid met het gestandaardiseerde Europese energiecertificaatsysteem; neemt kennis van het vergevorderde stadium waarin de uitvoering van de hervormingen in de elektriciteitssector zich bevindt en verzoekt Montenegro de Remit-verordening⁵ onverwijld om te zetten en de netcodes om te zetten in nationale netcodes; verzoekt Montenegro het huidige lage niveau van de zoneoverschrijdende capaciteit waarover de deelnemers aan de elektriciteitsmarkt beschikken, overeenkomstig de beste EU-praktijk te verhogen; prijst Montenegro voor de voortrekkersrol die het land speelt bij het opzetten van een koolstofprijis- en emissiehandelsmechanisme in de regio; is ingenomen met de volledige naleving van de richtlijn inzake brandstofkwaliteit⁶, en roept op tot verdere vooruitgang bij het aanhouden van olienoodvoorraden;

⁴ Richtlijn 2001/80/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2001 inzake de beperking van de emissies van bepaalde verontreinigende stoffen in de lucht door grote stookinstallaties, PB L 309 van 27.11.2001, blz. 1.

⁵ Verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie, PB L 326 van 8.12.2011, blz. 1.

⁶ Richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, PB L 140 van 5.6.2009, blz. 88.

74. is ingenomen met de positieve ontwikkelingen in de verdere aanpassing van de Montenegrijnse nationale wetgeving inzake milieu en klimaatverandering alsook het nationale energie- en klimaatplan aan het EU-acquis, en roept op tot meer inspanningen om dit plan zo spoedig mogelijk te voltooien, overeenkomstig de aanbevelingen van de Ministerraad van de Energiegemeenschap; prijst Montenegro voor het beschermen van de rivier Zeta als natuurpark; verzoekt de autoriteiten dringend maatregelen te nemen om beschermde gebieden en potentiële Natura 2000-gebieden beter te beschermen, hieronder vallen onder meer Ulcinj Salina, het Skadarmeer en de rivier Tara; verzoekt Montenegro het afvalbeheer te verbeteren en het probleem van de illegale afvalverwijdering aan te pakken; verzoekt de autoriteiten de lokale gemeenschappen en het maatschappelijk middenveld te betrekken bij de uitvoering van het milieu-, klimaat- en energiebeleid en -projecten in het land;
75. herinnert er met tevredenheid aan dat Montenegro volgens artikel 1 van de grondwet een milieuvriendelijke staat is; brengt in herinnering dat de instelling van gebieden voor militaire opleidingen en het testen van wapens in door de Unesco beschermde gebieden in Sinjajevina moet voldoen aan de UNESCO-beginselen inzake sociaal-culturele en ecologische duurzaamheid; merkt op dat bij de ontwikkeling van extra waterkracht- en toeristische capaciteit, met name in beschermde gebieden, rekening moet worden gehouden met de EU-normen inzake milieubescherming; verzoekt de autoriteiten de milieueffecten van de aanleg van de snelweg naast de Tara te beoordelen en de meest waardevolle gebieden beter te beschermen; herhaalt zijn oproep om de milieu-, economische en sociale effecten van infrastructuurprojecten vooraf op grondige en alomvattende wijze te beoordelen overeenkomstig de Europese normen;
76. is ingenomen met de lancering van de groene agenda voor de Westelijke Balkan, die het potentieel heeft om de overgang naar een duurzame, koolstofneutrale economie te stimuleren; verzoekt Montenegro door te gaan met de invoering en uitvoering van de nodige wetgeving om de overeengekomen gemeenschappelijke doelstellingen inzake de digitale en groene transformatie te verwezenlijken;
77. verzoekt Montenegro – het vierde Europese land qua bosareaal – het beheer van zijn bossen te verbeteren, met name door er meer middelen voor uit te trekken en illegale houtkap actief te bestrijden; neemt kennis van een recente studie waaruit blijkt dat in Montenegro jaarlijks ongeveer honderdduizend kubieke meter houtafval wordt geproduceerd, dat gemakkelijk kan worden hergebruikt; verzoekt de autoriteiten na te denken over manieren om circulaire economische modellen te bevorderen in die en andere economische sectoren;
78. verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten het recht op toegang tot milieu-informatie over infrastructuurprojecten te waarborgen, overeenkomstig de grondwet en het Verdrag van Aarhus, dat Montenegro in 2009 heeft geratificeerd;

o

o o

79. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van de Europese Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de

regeringen en parlementen van de lidstaten, en de president, de regering en het parlement van Montenegro.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	13.4.2021
Uitslag eindstemming	+: 58 -: 4 0: 9
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Lars Patrick Berg, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Karol Karski, Dietmar Köster, Stelios Kouloglou, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Claudiu Manda, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Malik Azmani, Katarina Barley, Vladimír Bilčík, Andrey Kovatchev, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

58	+
ECR	Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Witold Jan Waszczykowski
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Vladimír Bilčík, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Christian Sagartz, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Barley Katarina, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Nacho Sánchez Amor
VERTS/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

4	-
ID	Lars Patrick Berg, Thierry Mariani, Jérôme Rivière
NI	Kostas Papadakis

9	0
ECR	Bert-Jan Ruissen
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Jaak Madison, Harald Vilimsky
The Left	Giorgos Georgiou, Stelios Kouloglou, Manu Pineda, Mick Wallace

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding